

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря
Сікорського»
Факультет соціології і права
Кафедра соціології

Соціологічні дослідження соціальних структур, організацій та управління 1,2

Спеціальність 054 Соціологія
Освітньо-професійна програма Врегулювання конфліктів та медіація

Курс	4
Семестр	1,2

Статус вибіркова дисципліна
Форма навчання Денна та заочна

ECTS	3/3
Годин	120/ 120

Семестровий контроль Залік/Залік
Індивідуальне завдання ДКР

Інформація про викладача

ПІБ	Єнін Максим Наїмович Доцент кафедри соціології Кандидат соціологічних наук
Профіль викладача	http://www.sociology.kpi.ua/faculty-2
e-mail	yeninmaksym@gmail.com

Розподіл годин та занять

Форма навчання	Аудиторні заняття					
	Лекції		Практичні		Лабораторні	
	заняття	години	заняття	години	заняття	години
Денна	18	36	18	36	0	0
Заочна	4	8	4	8	0	0

Анотація навчальної дисципліни

Основна мета навчальної дисципліни: формування у студентів здатностей у використанні соціологічного підходу для аналізу соціально-класової структури в сучасному суспільстві; виявлення особливостей соціальних структур та нерівностей в різних історичних типах суспільства; формування навичок використання отриманих знань на практиці; вивчення проблем і закономірностей побудови, функціонування та розвитку ділових організацій, проведення соціологічного аналізу проблем управління в організаціях та їх вирішення; діагностика міжособистісних відносин в трудовому колективі організації.

Навчальна дисципліна «Соціологічні дослідження соціальних структур, організацій та управління 1,2» належить до циклу професійної підготовки. Дисципліна «Соціологічні дослідження соціальних структур, організацій та управління 1,2» пов'язана з навчальними дисциплінами «Історія соціологічної думки», «Методологія, методи та технології соціологічних досліджень».

Завдяки засвоєнню змісту дисципліни студенти матимуть можливість сформулювати наукові уявлення про соціальну структуру, соціальну стратифікацію, соціальну мобільність суспільства, канали соціальної циркуляції; ознайомитись з ключовими методологічними підходами до аналізу соціальної стратифікації; ознайомитись емпіричними дослідженнями та теоретичними моделями сучасної класової теорії; ознайомитись з сучасними науковими уявленнями про феномен середнього класу, його функціями в соціальній структурі; порівняти соціально-стратифікаційні системи різних історичних типів суспільства; проаналізувати соціологічні теорії бідності, підходи до її вивчення; ознайомитись з соціологічними теоріями еліти; ознайомитись з основними принципами, методами та функціями управлінської діяльності, технологіями розробки та прийняття управлінських рішень, технологіями управління організаційними конфліктами; ознайомитись з теоріями мотивації співробітників організації, теоріями та стилями лідерства.

Викладач надаватиме цілісний огляд наукових концептів соціальної стратифікації та соціальної мобільності суспільства, соціологічних концепцій аналізу організацій та управління. Буде розглянуто теоретичні підходи щодо побудови організацій, їх цілей, структури, типології.

Студенти вмітимуть здійснювати аналіз орієнтуватися в особливостях систем соціальної стратифікації та історичних типів нерівностей, порівнювати теоретичні моделі класів, що існують в сучасній соціології; соціологічні теорії, що вивчають еліту; визначати найбільш ефективні стилі управління в різних типах організацій; робити оцінку мотиваційного фону персоналу організації, рівня конфліктності в колективі; виявляти рівень згуртованості колективу організації, а також неформальні групи, лідерів та аутсайдерів.

Від студентів очікується вміння застосовувати соціологічні методи аналізу міжособистісних відносин в колективі (соціометричний метод, побудова соціоматриці і соціограми, метод опитування).

Для проміжної атестації з дисципліни передбачається знання студента ключових теоретичних моделей класової структури, соціологічних концепцій аналізу організацій та управління.

Для максимальної оцінки з заліку передбачається вміння студентом на прикладі будь-якої організації (приватної компанії, державної, військової, громадської, релігійної організації) робити аналітичний звіт її основних характеристик.

Перелік тем

«Соціологічні дослідження соціальних структур, організацій та управління – 1»

Розділ 1. Соціальна стратифікація історичних типів суспільств.

Тема 1. Сутність та ключові методологічні підходи в аналізі соціальної стратифікації

Тема 2. Головні проблеми в аналізі соціальної нерівності

Тема 3. Соціальна стратифікація в різних історичних типах суспільства

Тема 4. Класова теорія К. Маркса і М. Вебера. Розвиток марксизму в теоріях залежного розвитку

Тема 5. Емпіричні дослідження та теоретичні моделі сучасної класової теорії

Тема 6. Класові схеми Андерсена, Тернборна, Гіденса. Стан класового аналізу в українській соціології.

Тема 7. Середній клас: критерії ідентифікації і визначення структури

Тема 8. Середній клас: методологічні передумови аналізу та проблеми становлення і розвитку в Україні

Тема 9. Середній клас: життєві цінності та соціальна поведінка

Тема 10. Соціальна мобільність та відтворення стратифікаційної структури суспільства.

Тема 11. Прекаріат в соціально-класовій структурі суспільства

Розділ 2. Еліта в системі соціальної структури.

Тема 12. Еліта як об'єкт соціологічного аналізу

Тема 13. Еліта і народні маси в суспільстві в традиційному та модерному типах суспільств. Порівняльна характеристика Першого і Другого модерну

Тема 14. Еліта і народні маси в суспільстві Другого модерну

Тема 15. Інтелектуальна еліта в соціальній структурі. Особливості становлення та функціонування української еліти

Розділ 3. Бідність як соціальне явище. Соціальна політика.

Тема 16. Соціологічні підходи до вивчення бідності

Тема 17. Соціальна держава і соціальний захист: витоки, історія розвитку, сучасні тенденції.

Тема 18. Світові моделі соціальної політики. Держава загального добробуту.

«Соціологічні дослідження соціальних структур, організацій та управління – 2»

Розділ 1. Основні наукові напрямки в соціології управління

Тема 1. Зародження наукових основ управління. Школа наукового менеджменту.

Тема 2. Адміністративна теорія управління в соціології.

Тема 3. Школа людських відносин в соціології.

Тема 4. Японський та американський менеджмент. Системний та ситуаційний підходи до управління.

Розділ 2. Організація управлінської структури та технології розробки управлінських рішень.

Тема 5. Організаційна структура управління. Еволюція управління як соціального інституту

Тема 6. Прийняття управлінського рішення. Методи соціального управління

Тема 7. Управління організаційними конфліктами

Тема 8. Особистість керівника в соціальному управлінні. Вивчення феномену лідерства

Тема 9. Історія видатних лідерів. Підготовка презентацій

Розділ 3. Основи теорії організацій.

Тема 10. Формування трудової мотивації в процесі управлінської діяльності

Тема 11. Соціологічні підходи до аналізу організацій

Тема 12. Характеристика організацій як соціальних утворень

Тема 13. Організаційна динаміка та організаційні патології

Тема 14. Корпоративна культура організації

Тема 15. Кодекс професійної етики соціолога

Тема 16. Типологія організаційних структур

Тема 17. Соціологічна характеристика організації (підготовка аналітичного звіту)

Тема 18. PR в управлінні організацією

Результати навчання¹

Результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

№ з/п	Результати навчання	Контрольні заходи оцінювання	Термін виконання
1	Знання ключових підходів до аналізу соціальної стратифікації.	відповіді на семінарських заняттях; участь у груповій дискусії	Тиждень 1-2
2	Знання особливостей соціальної стратифікації в різних історичних типах суспільства	відповіді на семінарських заняттях; участь у груповій дискусії	Тиждень 3-4
3	Знання соціологічних класових теорій, теорій середнього класу	відповіді на семінарських заняттях; участь у груповій дискусії	Тиждень 5-6
4	Знання факторів та типів соціальної мобільності.	відповіді на семінарських заняттях	Тиждень 7-8
5	Знання теорій еліти, особливостей і народні маси в суспільстві Другого модерну, трансформаційних процесів у відносинах еліти і народних мас в суспільстві Першого і Другого Модернів.	відповіді на семінарських заняттях ДКР	Тиждень 9-12
6	Знання витоків, історії розвитку, сучасних тенденцій розвитку соціальної держави і соціального захисту, соціологічних теорій бідності	відповіді на семінарських заняттях, модульна контрольна робота	Тиждень 13-18

¹ Learning outcomes.

7	Знання соціологічних теорій управління	відповіді на семінарських заняттях, підготовка презентацій	Тиждень 18-22
8	Вміння готувати соціоматрицю та соціограму на основі реального або уявного дослідження колективу	підготовка інструментарію	Тиждень 23-24
9	Вміння робити аналіз причин організаційних конфліктів на основі конкретних ситуацій	відповіді на семінарських заняттях, дискусія	Тиждень 25-26
10	Вміння виявляти різні типи лідерства	підготовка презентацій	Тиждень 27-28
11	Досвід розробки інструментарію для вивчення мотиваційного фону персоналу організації	підготовка інструментарію	Тиждень 29-30
12	Знання причин та особливостей організаційних патологій, основ корпоративної культури організацій	відповіді на семінарських заняттях, дискусія ДКР	Тиждень 31-32
13	Вміння здійснювати соціологічний аналіз організації (приватної компанії, державної, військової, громадської, релігійної організації), написання аналітичного звіту	підготовка презентацій МКР	Тиждень 33-36

Форми, методи та технології навчання

Навчальні заняття з дисципліни «Соціологічні дослідження соціальних структур, організацій та управління 1, 2» проводяться у формі лекційних та семінарських занять. На лекціях викладач формулює основні положення сучасних теорій сучасних стартифікаційних та класових теорій, організацій та управління. Лекції відбуваються у формі діалогу, коли викладач задає зустрічні запитання аудиторії щодо навчального матеріалу, може попросити дати оперативну відповідь на поточне запитання, або матеріал попередніх занять.

Отримавши базові знання щодо сутності управлінської діяльності, структури та типів організацій, студенти розроблятимуть соціоматрицю та соціограму на основі реального або уявного дослідження колективу, інструментарій для вивчення мотиваційного фону персоналу організації, здійснюють соціологічний аналіз організації та пишуть на основі цього аналітичний звіт. Результати цих робіт студенти презентують на семінарських заняттях. Домашня контрольна робота спрямована на відпрацювання навичок наукової роботи студентів, самостійного пошуку літератури.

Основною формою роботи на семінарському занятті є виступ, який поєднує комунікативні здатності студента з демонстрацією та закріпленням знань. Викладач оцінює як глибину, ширину, точність визначень під час виступу студента, здатність оперативно реагувати на запитання аудиторії. Під час семінарського заняття

додаткового оцінюється активність студентів при формулюванні запитань, участь у дискусії, формулювання альтернативних гіпотез.

Навчальні ресурси

1. <http://www.socio-journal.kpi.kiev.ua/> - Вісник КПІ ім. Ігоря Сікорського. Соціологія. Політологія. Право.
2. <http://i-soc.com.ua/journal/content.php> – Соціологія: теорія, методи, маркетинг.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
4. <https://prometheus.org.ua/>. Найкращі онлайн-курси України та світу.
5. <https://nsuworks.nova.edu/pes/about.html> – Peace and Conflict Studies Journal

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1	Виступи на семінарських заняттях	54	3	18	54
2	Домашня контрольна робота (ДКР)	12	12	1	12
3	Модульна контрольна робота (МКР)	10	10	1	10
4	Залік	24	24	1	24
5	Заохочувальні бали (написання тез)		10	1	
6	Заохочувальні бали (написання статті)		20	1	
7	Заохочувальні бали, участь у 2 турі Всеукр. олімпіади		10	1	
	Всього				100

Семестрова атестація студентів

Обов'язкова умова допуску до заліку		Критерій
1	Поточний рейтинг	RD \geq 60
2	Домашня контрольна робота (ДКР)	RD \geq 12

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою ²

Рейтингові бали, RD	Оцінка за університетською шкалою
---------------------	-----------------------------------

² Оцінювання результатів навчання здійснюється за рейтинговою системою оцінювання відповідно до рекомендацій Методичної ради КПІ ім. Ігоря Сікорського, ухвалених протоколом №7 від 29.03.2018 року.

95 ≤ RD ≤ 100	Відмінно
85 ≤ RD ≤ 94	Дуже добре
75 ≤ RD ≤ 84	Добре
65 ≤ RD ≤ 74	Задовільно
60 ≤ RD ≤ 64	Достатньо
RD < 60	Незадовільно
Невиконання умов допуску	Не допущено

Можливість отримання оцінки «автоматом»: так.

Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, за умови зарахування ДКР, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею переведення. Якщо сума балів менша за 60, але ДКР зараховано, студент виконує залікову контрольну роботу. У цьому разі сума балів за виконання ДКР та залікову контрольну роботу переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею переведення. Студент, який у семестрі отримав більше 60 балів та має позитивну оцінку за ДКР, отримує залікову оцінку «автоматом».

Політика навчальної дисципліни

Порушення термінів виконання завдань та заохочувальні бали

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
Участь у конференції / публікація тез	10 балів	За кожний тиждень затримки із поданням ДКР нараховуються	-2 бали
Участь у 2 турі Всеукраїнської студентської олімпіади	10 балів		
Публікація наукової статті	20 балів		

Відвідування занять

Відвідування лекційних і семінарських занять є обов'язковим.

Пропущені контрольні заходи оцінювання

Пропущену модульну контрольну роботу можна написати повторно, але до моменту проставлення проміжної атестації з урахуванням часу, необхідного викладачу для перевірки роботи.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів оцінювання

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Для оскарження контрольних заходів студент має подати заяву, у якій має бути вказана причина оскарження, наведені факти упередженості викладача. Викладач повинен обговорити дану заяву зі студентом особисто на консультації. В разі відсутності порозуміння щодо результату контрольного заходу, формується комісія з викладачів кафедри, яка оцінює процедуру проведення контрольного заходу та претензії студента. Комісія може вирішити провести контрольний захід повторно, або відхилити заяву. Рішення комісії є остаточним та оскарженню не підлягає.

Календарний рубіжний контроль

Проміжна атестація студентів (далі – атестація) є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами ³.

На першій проміжній атестації студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг на час атестації складає 20 і більше балів. На другій проміжній атестації студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг на час атестації складає 40 і більше балів. У випадку, якщо цей показник не відповідає вимогам, виставляється «не атестований». Відпрацювання «не атестації» здійснюється на консультаціях з викладачем шляхом усної відповіді на питання не засвоєного студентам матеріалу.

Критерій		Перша атестація	Друга атестація
Термін атестації ⁴		Тиждень 8	Тиждень 14
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг ⁵	≥ 20 балів	≥ 40 балів
	...	—	+

Академічна доброчесність

³ Рейтингові системи оцінювання результатів навчання: Рекомендації до розроблення і застосування. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 20 с.

⁴ Там само.

⁵ Там само.

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Матриця відповідності результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

ПО 7 Соціологічні дослідження соціальних структур, організацій та управління			
Програмні результати навчання		Методи навчання	Форми оцінювання
ЗК 12	Здатність планувати діяльність	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка, екзамен
ЗК 14	Здатність проявляти наукову ініціативу та лідерські якості	Метод кейсів, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка
ФК 2	Здатність аналізувати соціальні ефекти діяльності інститутів суспільства	Проблемний, імітаційний, ділова гра	Практична перевірка, МКР
ФК 12	Здатність впроваджувати наукові та інноваційні розробки в соціальній сфері	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький, проектування	ДКР, практична перевірка
ФК 17	Здатність управляти та координувати соціальними процесами, що можуть призводити до соціальних конфліктів різних масштабів	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	ДКР, практична перевірка
ЗН 5	Соціологічних теорій конфлікту, причин та особливостей перебігу регіональних та етнічних конфліктів у світі, методів та процедур їх управління та попередження	Метод кейсів, імітаційні методи	Практична перевірка
ЗН 9	Теорій та стилів лідерства, технологій розробки та прийняття управлінських рішень, побудови корпоративної культури та управління персоналом	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка

УМ 9	Визначати найбільш ефективні стилі управління в різних типах організацій, оцінювати мотиваційний фон персоналу організації, рівень конфліктності в колективі, використовувати технології PR в управлінні організацією	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка
------	---	---	---------------------